

ΕΛΛΗΝΕΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ, ΛΟΓΟΚΛΟΠΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΑΙΓΝΙΑ

Ιουλία Σιδερά-Σιδέρη

Υπ. Διδάκτορας, Northumbria University 2003

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η λογοκλοπή και η συμπαίγνια ως παραπτώματα έχουν εντοπιστεί τόσο σε εργασίες φοιτητών όσο και ακαδημαϊκών. Αυτή η έρευνα χρηματοδοτήθηκε από το JISC (Joint Information System Committee), το Plagiarism Advisory Service και το Information Management and Research Institution in Northumbria University και πραγματοποιήθηκε με Έλληνες φοιτητές. Η έρευνα ξεκίνησε τον Φεβρουάριο του 2003 και ολοκληρώθηκε το Μάιο του ίδιου έτους.

Ο βασικός στόχος της έρευνας είναι να ερευνηθεί το πως αντιλαμβάνονται οι Έλληνες φοιτητές στο Northumbria University τις έννοιες λογοκλοπή και συμπαίγνια με στόχο την παραπλάνηση των εξεταστών ή καθηγητών τους. Ειδικότερα, επικεντρώθηκε πάνω στο πως τις καταλαβαίνουν, αν τους δόθηκε κάποια εξήγηση των συγκεκριμένων όρων και αν η εξήγηση αυτή ήταν αρκετή ή όχι. Επίσης, ερευνήθηκαν οι γνώσεις τους πάνω σε αυτό το θέμα καθώς και το αν είχαν χρησιμοποιήσει προηγουμένως βιβλιογραφικές παραπομπές. Η μελέτη περίπτωσης είναι η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για να εντοπιστούν: i) αν καταλαβαίνουν οι ερωτηθέντες τους όρους, ii) πως τους καταλαβαίνουν, και γιατί. Η έρευνα ακολούθησε την *ποιοτική προσέγγιση* του θέματος. Η τεχνική συγκέντρωσης των δεδομένων είναι οι *συνεντεύξεις* και *σκόπιμο δείγμα* επιλέχθηκε για να εξυπηρετήσει τους στόχους της έρευνας.

Το βασικό συμπέρασμα το οποίο προκύπτει από την έρευνα είναι ότι οι Έλληνες φοιτητές γνωρίζουν τι είναι λογοκλοπή, εξ ορισμού, όμως στην πράξη δυσκολεύονται να την αποφύγουν. Επιπλέον, πιστεύουν ότι η χρήση βιβλιογραφικών παραπομπών γίνεται γιατί το απαιτούν οι καθηγητές και το πανεπιστήμιο ενώ ταυτόχρονα ενισχύεται και αποδεικνύεται η ποιότητα των εργασιών τους. Δεν υπάρχει σταθερή πολιτική από την πλευρά του πανεπιστημίου που να εφαρμόζεται με το ίδιο τρόπο σε όλες τις σχολές, μία στάση που έχει αντίκτυπο στους φοιτητές. Η σύγκριση των φοιτητών εξαιτίας της έλλειψης ανάλογης προηγούμενης εμπειρίας είναι επίσης φανερή. Περαιτέρω έρευνα κρίνεται απαραίτητη σε αυτό το θέμα.

Λέξεις κλειδιά: Λογοκλοπή, Συμπαίγνια, Διεθνείς Φοιτητές, Έλληνες Φοιτητές, Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα, Αγγλικό Εκπαιδευτικό Σύστημα.

GREEK STUDENTS' PERCEPTION OF PLAGIARISM AND COLLUSION

Ioulia Sidera-Sideri

PhD Student, Northumbria University 2003

ABSTRACT

Cheating is an old phenomenon in students' communities and can be found in all educational levels. It could be met in students as well as in academics works. This research is funded by the JISC (Joint Information System Committee) Plagiarism Advisory Service and the Information Management and Research Institute in Northumbria University. The research was carried out with Greek students for two reasons. The first was that Greek students are one of the biggest groups of international students in United Kingdom (Ukcosa Statistics, 2003) and the second is that the researcher had access to this group. The research took place last February and the report submitted on May.

The basic aim of this research is to explore the Greek students' perceptions of plagiarism and collusion in Northumbria University. The research is focused upon the Greek students' perception and particularly their understanding of the meaning of plagiarism and collusion; additionally, their previous knowledge background was explored as well as the references usage.

Case of study is the method used to explore what participants understand, how they understand and why. The technique for data gathering is the in depth interview. Purposive sampling has been used to define the sample through the snowballing technique. Data analysis process compromise three stages, each case analysis, cross case analysis and questions analysis.

Major issues that come up are the lack of a stable university policy about plagiarism and collusion. Students' perception about reference usage is based on tutors and University's requirements while references are considered as proof of quality of their works. Also they claim lack of skills in writing assignments. Students' confusion due to lack of previous similar knowledge and experience is recognizable. Further research on this field is necessary.

Key words. Plagiarism, Collusion, International Students, Greek Students, Greek Educational System, English Educational System.

Εισαγωγή

Αυτή η έρευνα χρηματοδοτήθηκε από το JISC (Joint Information System Committee) Plagiarism Advisory Service και το Information Management and Research Institute του Northumbria University. Η έρευνα χρησιμοποίησε ως δείγμα Έλληνες φοιτητές για δύο λόγους. Ο πρώτος είναι γιατί οι Έλληνες φοιτητές αποτελούν μια από τις μεγαλύτερες ομάδες διεθνών φοιτητών στην Μ. Βρετανία (Ukcosa Statistics, 2003) και ο δεύτερος είναι διότι ο ερευνητής είχε εύκολη πρόσβαση σε αυτή την ομάδα. Η έρευνα ξεκίνησε τον Φεβρουάριο του 2003 και είχε σαν αποτέλεσμα μια αναφορά (Sidera-Sideri, 2003) που κατατέθηκε το Μάιο του ίδιου χρόνου.

Βασικός σκοπός της έρευνας αυτής είναι να εξερευνήσει το πως οι έλληνες φοιτητές στο Northumbria University αντιλαμβάνονται τους όρους λογοκλοπή και συμπαιγνία. Ειδικότερα η έρευνα είναι επικεντρωμένη στο πως καταλαβαίνουν τους παραπάνω όρους εξετάζοντας παράλληλα και την προηγούμενη γνώση ή εμπειρία τους σχετικά με αυτούς. Επίσης ελέγχθηκε και το αν είχαν γράψει με ακαδημαϊκό τρόπο και είχαν χρησιμοποιήσει βιβλιογραφικές αναφορές πριν ξεκινήσουν τις σπουδές τους στην Μ. Βρετανία.

Τα ερωτήματα που γεννήθηκαν από τον παραπάνω σκοπό είναι τα εξής:

- Ερμηνείες και επεξηγήσεις αναφορικά με τους όρους συμπαιγνία και λογοκλοπή οι οποίες δόθηκαν στους φοιτητές κατά την έναρξη των σπουδών στο Northumbria University;
- Σε ποιο βαθμό κατανόησαν αυτές τις επεξηγήσεις;
- Τι γνωρίζουν για την πολιτική του πανεπιστημίου πάνω σε αυτό το θέμα;
- Τι σκέφτονται για την λογοκλοπή και τη συμπαιγνία;
- Καταλαβαίνουν γιατί τους έχει ζητηθεί να κάνουν βιβλιογραφική αναφορά σε όλες τις πηγές που χρησιμοποιούν στις εργασίες τους;
- Χρησιμοποίησαν ποτέ βιβλιογραφικές αναφορές σε εργασίες πριν έρθουν στο Northumbria University και πώς το έκαναν;
- Είχαν διδαχθεί στην Ελλάδα πως να γράφουν εργασίες και πως να κάνουν βιβλιογραφικές αναφορές ή μήπως η εκπαιδευτική πρακτική εκεί είναι διαφορετική;
- Ποια είναι η εμπειρία τους, εάν έχουν, από την χώρα τους γύρω από την λογοκλοπή και την συμπαιγνία;

Μεθοδολογία της έρευνας

Η **"ποιοτική προσέγγιση"** (qualitative research) θεωρήθηκε ως η πλέον κατάλληλη για να επιτελεστεί ο σκοπός της έρευνας. Η **"μελέτη περίπτωσης"** (case study) χρησιμοποιήθηκε για να εξερευνήσει τι καταλαβαίνουν οι συμμετέχοντες, πως το καταλαβαίνουν και γιατί. Ένα σκόπιμο δείγμα χρησιμοποιήθηκε για να ορίσει τους συμμετέχοντες μέσω της τεχνικής της **"χιονοστιβάδας"** (snowballing technique). Κατά την τεχνική αυτή κάθε συμμετέχοντας προτείνει τον επόμενο ενώ ο ερευνητής προσδιορίζει τα ειδικά κριτήρια επιλογής που πρέπει να πληροί κάθε συμμετέχοντας ώστε να επιτευχθεί το δυνατόν μεγαλύτερη διαφοροποίηση των χαρακτηριστικών τους (Maykut and Mouse, 1994). Ως τεχνική συγκέντρωσης των στοιχείων χρησιμοποιήθηκε η **"συνέντευξη σε βάθος"** (in-depth interview) και τα παραπάνω ερωτήματα αποτέλεσαν το πλαίσιο πάνω στο οποίο στηρίχθηκε το περιεχόμενο τους. Ολόκληρο το περιεχόμενο των συνεντεύ-

ξενω καταγράφηκε σε κασέτες -δώδεκα σε σύνολο- και μετά αποδόθηκε γραπτά. Η διαδικασία της συγκέντρωσης των στοιχείων σταμάτησε όταν ο ερευνητής θεώρησε ότι οι πληροφορίες ήταν αρκετές, σε σχέση βέβαια με το χρόνο και τα χρήματα που είχαν διατεθεί για αυτήν.

Η ανάλυση των στοιχείων πραγματοποιήθηκε σε τρεις φάσεις. Στην πρώτη φάση κάθε περίπτωση εξετάστηκε διεξοδικά και παρήγαγε μια λεπτομερειακή εικόνα του κάθε συμμετέχοντα. Στην επόμενη φάση, έγινε σύγκριση μεταξύ των περιπτώσεων, η οποία παρήγαγε στοιχεία με ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των απαντήσεων τους. Τέλος, η ανάλυση των απαντήσεων σε κάθε ερώτηση χρησιμοποιήθηκε για να δώσει απάντηση στα βασικά ερωτήματα και να φωτίσει το σκοπό της έρευνας. (Dey, 1993)

Βιβλιογραφική ανασκόπηση

Η ακαδημαϊκή πραγματικότητα γίνεται όλο και πιο πολύπλοκη λόγω της προσέλευσης φοιτητών από διάφορες χώρες του κόσμου και των δραματικών αλλαγών που λαμβάνουν χώρα στην ανώτατη εκπαίδευση της Μ. Βρετανίας. (Bridges, 2000). Ο αριθμός των φοιτητών συνεχώς αυξάνεται. Οι φοιτητές προέρχονται από διάφορες ηλικίες, κοινωνική και οικονομική θέση, ή χώρες. Το επίκεντρο της μαθησιακής διαδικασίας είναι ο μαθητής και στόχος της εκπαίδευσης είναι η διαβίωση μάθηση. Στην ελληνική πραγματικότητα η κατάσταση δεν είναι ίδια και παρόλο που έχει βιώσει μία σειρά αλλαγών τόσο σε επίπεδο τεχνολογιών όσο και στην διδακτική πράξη, η διαδικασία μάθησης παραμένει παραδοσιακή. Ο Πρωτόπαπας υποστηρίζει ότι τις τελευταίες δεκαετίες έγινε προσπάθεια αναμόρφωσης, εκσυγχρονισμού και αποκέντρωσης του νομικού καθεστώτος του εκπαιδευτικού συστήματος στην Ελλάδα (Protorapas, 1999). Παρόλα αυτά η διδασκαλία στη δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση εξακολουθεί να στηρίζεται σε σεμινάρια, διαλέξεις και εξετάσεις.

Το φαινόμενο της εξαπάτησης είναι παλιό και διαδεδομένο σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης. (Lavender, 1983; Baldwin, 1992; King, 2002; Laudau, Druen and Arcuri, 2002). Μπορεί να πάρει διάφορες μορφές όπως είναι η λογοκλοπή και η συμπαιγνία. Το φαινόμενο της λογοκλοπής ειδικότερα καλύπτει επίπεδα όλης της ακαδημαϊκής κοινότητας όπως καθηγητές, ερευνητές ή και φοιτητές. (Hannabuss, 2001; Culwin and Lanoaster, 2001). Μπορεί να το συναντήσει κανείς σε εργασίες τόσο φοιτητών όσο και ακαδημαϊκών. Τα πανεπιστήμια κατά τους Larkham και Manns τείνουν να αγνοούν το πρόβλημα ενώ η επίσημη πολιτική τους δεν είναι ιδιαίτερα ξεκάθαρη. (Larkham and Manns, 2002). Ο Sims (2002) πρότεινε την "προληπτική πολιτική" και υποστηρίζει την βελτίωση των απόψεων των φοιτητών όσον αφορά την ηθική πλευρά.

Υπάρχουν έρευνες για λογοκλοπή και συμπαιγνία σε εργασίες φοιτητών, οι οποίες μάλιστα επισημαίνουν μια έξαρση του φαινομένου εξαιτίας του τεράστιου πλούτου πληροφοριών που είναι εύκολα πια διαθέσιμες στο Internet (English, 1999; Austin and Brown, 1999; De Ross and Rosati, 2002). Η στάση των διεθνών φοιτητών έχει επίσης αποτελέσει αντικείμενο έρευνας χωρίς βέβαια αυτά να σημαίνει ότι τόσο η λογοκλοπή όσο και η συμπαιγνία δεν παρουσιάζονται σε Άγγλους φοιτητές. Αντιθέτως, όπως αναφέρει το φαινόμενο αυτό παρατηρείται σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης και από όλους τους φοιτητές. Ο King (2002) καταλήγει ότι οι διεθνείς φοιτητές γνωρίζουν τι είναι λογοκλοπή κατά 75%, λίγο λιγότεροι από το 50% πιστεύουν ότι μπορούν να

την αποφύγουν όταν γράφουν μια εργασία και, ελάχιστοι πιστεύουν ότι δεν χρειάζονται βοήθεια σε αυτό το θέμα (King, 2002), Η Pecorari επίσης μελέτησε την παρουσία της λογοκλοπής σε εργασίες φοιτητών του μεταπτυχιακού επιπέδου. Στο δείγμα της περιελάμβανε φοιτητές που τα αγγλικά ήταν δεύτερη γλώσσα. Τα αποτελέσματα της εργασίας της κατέδειξαν ότι οι φοιτητές στην πράξη είναι μπερδεμένοι όσον αφορά το περιεχόμενο του όρου λογοκλοπή. Υπάρχουν πολλές πληροφορίες και πηγές για το σχεδιασμό εργασιών και την κατανόηση της λογοκλοπής και συμπαίγνιας σε άρθρα (Hunt, 2002) σε σελίδες στο Internet καθώς επίσης και στην σελίδα του πανεπιστημίου Northumbria, με στόχο την παροχή βοήθειας προς τους φοιτητές ώστε να αποφύγουν τόσο την λογοκλοπή όσο και την συμπαίγνια. (Northumbria university, 2003;)

Ειδικότερα για την λογοκλοπή ο Hunt (2002) έγραψε: "Είναι εύκολο να λέμε ότι "καθένας ξέρει" τι είναι λογοκλοπή; δυστυχώς, υπάρχουν πολλά στοιχεία που υποστηρίζουν μια βαθιά σύγχυση, σε ακαδημαϊκούς, τμήματα, σχολεία, διοίκηση και φοιτητές γύρω από το τι συμβαίνει όταν άνθρωποι εμπλέκονται στην ανταλλαγή και συναλλαγή ιδεών κάτι το οποίο είναι το αίμα της ακαδημαϊκής ζωής". (Hunt, 2002)

Αποτελέσματα

Τα αποτελέσματα της έρευνας είναι τα εξής:

1. Οι φοιτητές νομίζουν ότι γνωρίζουν τι είναι λογοκλοπή αλλά δεν είναι ξεκάθαρο στο μυαλό τους:

"Ξέρω...μερικά γενικά πράγματα ...ακριβώς τι είναι.... Και τι είναι στην πραγματικότητα; Ξέρω τι είναι αλλά κανείς δεν μου το 'χει εξηγήσει".

Συγκεχυμένες και διστακτικές απαντήσεις φανερώνουν ουσιαστικά την μη-κατανόηση:

"Πως μπορώ να το πω;... Διαβάζω τις πηγές, χρησιμοποιώ κομμάτια από αυτές, τ' αναλύω με τον δικό μου τρόπο...αλλάζω κάποιες λέξεις βέβαια....".

Οι περισσότεροι από αυτούς μπορούν να εξηγήσουν τη σημασία του όρου λογοκλοπή ενώ δεν αναγνωρίζουν καν τον όρο συμπαίγνια:

"δεν γνωρίζω την λέξη συμπαίγνια".

Παρόλο που υποστηρίζουν ότι ξέρουν τι είναι λογοκλοπή δεν μπορούν στην πράξη να την αποφύγουν:

"Δε θα μπορούσα να πω ότι γνωρίζω πόσα κομμάτια μπορώ να πάρω από ένα βιβλίο και να τα χρησιμοποιήσω στην εργασία μου χωρίς να είναι λογοκλοπή".

2. Το πανεπιστήμιο παρέχει μέσα υποστήριξης των φοιτητών όμως είναι ανεπαρκή ενώ οι φοιτητές δηλώνουν πως χρειάζονται υποστήριξη σε αυτό το θέμα. Το πανεπιστήμιο δίνει ορισμούς, που καλύπτουν τους όρους στον "οδηγό φοιτητών", οι καθηγητές τους εφιστούν την προσοχή και τους συμβουλεύουν ενώ και η βιβλιοθήκη προσφέρει σεμινάρια πάνω σε αυτό το θέμα. Παρόλα τα παραπάνω, οι φοιτητές αντιμετωπίζουν δυσκολίες και νιώθουν μπερδεμένοι .

Από τη στάση των καθηγητών:

"...κάποιος μπορεί να θεωρεί κάτι σαν λογοκλοπή ενώ κάποιος άλλος δεν το θεωρεί Πήγα και

συμμετείχα στο πρόγραμμα "study skill" που προσφέρεται για να μάθω να γράφω εργασίες σωστά. Πήγα και έδωσα την εργασία μου, η οποία ήταν μέσα στο όριο λέξεων και ζήτησα να κάνουν σχόλια. Ζήτησα να με βοηθήσουν με το ακαδημαϊκό τρόπο γραφής ...Την έδειξα σ' έναν από τους υπεύθυνους και είπε ότι ήταν λάθος ο δεύτερος είπε ότι δεν ήταν και άσχημη και ο τρίτος ότι ήταν εντάξει,,με μπέρδεψαν και πήγα στον καθηγητή, του εξήγησα και μου είπε ότι σε γενικές γραμμές ήταν εντάξει".

Οι προσπάθειες του πανεπιστημίου φαίνονται άκαρπες:

"...Η μόνη εξήγηση προέρχεται από τον οδηγό φοιτητών, το οποίο μας δόθηκε όταν ξεκίνησα την σχολή μου. Προσπάθησα να μάθω μόνος μου για την λογοκλοπή και συμπαιγνία γιατί στην ουσία δεν έχει πολλές πληροφορίες το βιβλίο...Μίλησα και με άλλους φοιτητές".

Οι φοιτητές παρουσιάζονται να αντιμετωπίζουν προβλήματα και στις εξετάσεις:

"Είχα πρόβλημα και στις εξετάσεις γιατί πήρα το βιβλίο, που μας έδωσαν και τις ερωτήσεις και αποσπήτησα τις απαντήσεις. Παρόλο που έγραψα τις απαντήσεις λέξη προς λέξη δεν πήρα καλό βαθμό και δεν καταλάβαινα τι έκανα λάθος.. Όταν κατάλαβα τι ήταν το σωστό να κάνω και πως να γράφω, δηλαδή χρησιμοποιώντας πολλές πηγές, ήμουν στον τρίτο χρόνο των σπουδών μου".

3. Καθηγητές και οδηγοί φοιτητών κάνουν μνεία για την λογοκλοπή και την συμπαιγνία μα στην ουσία η σημασία και το περιεχόμενο των όρων πηγάζουν από άλλους φοιτητές, συγγενείς και φίλους των συμμετοχόντων:

"είχα δύο ξαδέρφια μου και ο ένας ήταν στο διδακτορικό με θέμα την Χημεία ... με βοήθησαν να καταλάβω το σύστημα εκπαίδευσης εδώ και τι έπρεπε να γράφω":

Ένας τους είπε:

"Από τους συγκατοίκους μου. Νομίζω ότι είναι να παίρνεις πληροφορίες από ένα βιβλίο και τα τις περιλαμβάνεις μέσα στην εργασία σου".

Κάποιος άλλος εξήγησε:

"Έμαθα τι είναι από φίλους και συμμαθητές πιθανόν διότι δεν κατάλαβα εάν και όταν μας το εξήγησαν στα σεμινάρια υποδοχής την πρώτη περίοδο που ήρθα."

Η τελευταίες πηγές παρουσιάζονται να είναι ιδιαίτερα δημοφιλείς. Οι φίλοι και συγκατοίκοι ορίζουν ουσιαστικά το περιεχόμενο της γνώσης των συμμετεχόντων και δημιουργούν την τελική στάση τους απέναντι στην λογοκλοπή και την συμπαιγνία. Ταυτοχρόνως, δεν μπορούν να αγνοηθούν τα προβλήματα γλώσσας που αντιμετωπίζουν οι Έλληνες φοιτητές όπως και οι δυσκολίες προσαρμογής τους στο εκπαιδευτικό σύστημα της Μ. Βρετανίας:

"Ξέρεις κάτι μπορεί να μας τους εξήγησαν αλλά όταν αρχικά ήρθα εδώ είχα τόσα προβλήματα, με την γλώσσα, το περιβάλλον και μου έλειπε και το σπίτι μου τόσο πολύ... που πιθανόν να μην κατάλαβα".

4. Οι στάσεις και απόψεις των Ελλήνων φοιτητών για την χρήση των βιβλιογραφικών παραπομπών στο τέλος των εργασιών τους ποικίλλουν ενώ προκύπτουν και ηθικοί προβληματισμοί. Έτσι ο βασικός λόγος τείνει να είναι οι καθηγητές και το γεγονός ότι το πανεπιστήμιο απαιτεί αυτόν τον τρόπο γραφής. Πίσω από αυτήν την άποψη βρίσκεται ο στόχος να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους με επιτυχία και η προσπάθεια τους να το επιτύχουν με κάθε μέσο:

"Νομίζω ότι είναι για τούς καθηγητές ένας τρόπος να ελέγξουν το βάθος της έρευνας που έγινε για την εργασία"

Πιστεύουν επίσης ότι οι παραπομπές αποτελούν σημείο αξιολόγησης της ποιότητας της εργασίας τους γενικά:

"Είναι απόδειξη του υλικού που χρησιμοποιήθηκε στην εργασία.... Στην πραγματικότητα αυτός είναι ένας τρόπος μέσω του οποίου μπορεί ο καθένας να έχει ένα feedback της δουλειάς που έχει γίνει...Αυτό θα μπορούσε να προκαλέσει το ενδιαφέρον κάποιου αναγνώστη ή να βάλει και κάποια όρια στη εργασία".

Σημαντικός επίσης παράγοντας είναι το γεγονός ότι οι ιδέες και το περιεχόμενο της εργασίας τους έχει παραχθεί από ιδέες και έρευνες άλλων οπότε πρέπει να αναφερθούν: *"Γιατί δεν είναι δικά μας" και 'χρειαζόμαστε τις βιβλιογραφικές αναφορές γιατί δεν μπορούμε να παρουσιάσουμε την δουλειά κάποιου άλλου ως δική μας. Νομίζω είναι ανήθικο."*

Ένας άλλος λόγος που αναφέρθηκε είναι ότι αρκετοί δεν θεωρούν τους εαυτούς του ικανούς να συγγράψουν ένα δοκίμιο εξ ολοκλήρου μόνοι τους. Πιστεύουν πως τους λείπει το ακαδημαϊκό υπόβαθρο:

"...δεν έχουμε το ακαδημαϊκό υπόβαθρο για να γράψουμε κάτι που έχει ελεγχθεί για την ακρίβεια του ενώ από την άλλη αυτοί είναι που έχουν κάνει τις έρευνες και τα πειράματα και αυτοί ξέρουν περισσότερα πράγματα".

Τέλος, ένας ακόμη λόγος είναι ότι θεωρούν πως χρησιμοποιώντας τις παραπομπές δεν μπορούν να κατηγορηθούν για λογοκλοπή:

"... γιατί υπάρχει η πιθανότητα οι καθηγητές να το καταλάβουν ότι χρησιμοποίησα κάποιες πηγές και δεν τις ανέφερα και να θεωρήσουν ότι έκλεψα ή αντέγραψα. Το αποτέλεσμα θα είναι να χάσω βαθμούς...."

5. Υπάρχει μια γενική πολιτική του πανεπιστημίου για την λογοκλοπή και την συμπαιγνία αλλά αυτή η πολιτική δεν εφαρμόζεται με συνοχή. Όλα τα τμήματα δεν την εφαρμόζουν με τον ίδιο τρόπο. Ο Borg κατέληξε σε παρόμοια αποτελέσματα. (Borg, 2002) Οι συμμετέχοντες ανέφεραν διαφορετικές στάσεις τόσο στα διάφορα τμήματα όσο και μεταξύ διαφορετικών καθηγητών. Οι ιδιαίτερες ανάγκες των τμημάτων καθορίζουν το περιεχόμενο και τον τρόπο με τον οποίο θα εξηγηθούν οι όροι στους φοιτητές. Επίσης η πολιτική των τμημάτων γύρω από τον τρόπο που θα τιμωρηθούν οι φοιτητές σε περίπτωση που συλληφθούν να έχουν γράψει με λογοκλοπή ή ο ορισμός του μεγέθους του παραπτώματος είναι διαφορετικά. Ενώ κάποια τμήματα προσέχουν ιδιαίτερα και εφαρμόζουν πολιτικές πρόληψης κάποια άλλα όχι. Συγκεκριμένα αναφέρθηκαν τα εξής:

- Τμήμα Μαθηματικών: *"... η εξήγηση προέρχεται από το βιβλίο με τις οδηγίες για τους φοιτητές, το οποίο μας δίνουν στην αρχή των σπουδών μας Προσπάθησα και έμαθα μόνος μου."*
- Τμήμα Επιχειρήσεων: *"Υπάρχουν καθηγητές που μειώνουν κάποιες μονάδες από το βαθμό όταν δεν χρησιμοποιείς βιβλιογραφικές αναφορές έτσι και εγώ δεν χρησιμοποιώ και χάνω κάποιες μονάδες..."*
- Οικονομικό Τμήμα: *"μας εξήγησαν τι είναι λογοκλοπή, μας έδωσαν το βιβλίο με τις οδη-*

γίες για τους φοιτητές, το οποίο έχει κάποια εξήγηση που όμως νομίζω κανείς δεν το διαβάζει... Μιλούν πολύ για τη λογοκλοπή αλλά την συμπαγνία, δε τη θεωρούν σοβαρό παράπτωμα.. Δίνουν έμφαση στη λογοκλοπή."

- Μεταπτυχιακό τμήμα στην Πληροφορική: "Ναι, μας εξήγησαν τις έννοιες της λογοκλοπής και συμπαγνίας και μας έδωσαν και το βιβλίο του φοιτητή με όλες τις λεπτομέρειες. Μας τους εξήγησαν και στην ώρα διαλέξεων και ο επικεφαλής του προγράμματος μας είπε λεπτομέρειες. Ναι μας έδωσαν πολλές πληροφορίες."

6. Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα είναι διαφορετικό από το σύστημα εκπαίδευσης της Μ. Βρετανίας τόσο όσον αφορά τον τρόπο διδασκαλίας όσο και τον τρόπο μάθησης. Βασικό συστατικό της διαδικασίας της μάθησης στην Ελλάδα είναι η αποστήθιση:

"Είχαμε μόνον ένα βιβλίο, το οποίο προέρχεται από το Υπουργείο Παιδείας και θρησκευμάτων. Έπρεπε να το αποστηθίσουμε".

Η διδακτική διαδικασία και η μάθηση στηρίζονται σε μια πηγή πληροφορίας. Δεν υπάρχουν ηλεκτρονικές πηγές προσβάσιμες σε όλους και οι φοιτητές υπολείπονται σε ικανότητες χρήσης (information literacy skills):

"Δεν υπήρχαν πηγές σε ηλεκτρονική ή έντυπη μορφή. Είχαμε κάποιους υπολογιστές μα δεν τους χρησιμοποιούσαμε πολύ και δεν είχαμε πρόσβαση στο Internet".

Η εμπειρία τους από την χώρα τους δεν βοηθά στο να αντιμετωπίσουν τις διαφορές στο σύστημα εκπαίδευσης που εφαρμόζεται στην Μ. Βρετανία:

"Στην Ελλάδα δεν μας δίδασκαν πως να ψάχνουμε για πληροφορίες και να γράφουμε γι' αυτές. Η διαδικασία μάθησης ήταν περισσότερο αποστήθιση της πληροφορίας"; "Στην Ελλάδα δεν μας δίδασκαν πως να διαβάζουμε άρθρα και να κάνουμε κριτική σε αυτά. Αυτός είναι νομίζω και ο λόγος για τον οποίο είχαμε πρόβλημα στην αρχή των σπουδών μας εδώ"; "Δεν υπήρχε τίποτε παρόμοιο στην Ελλάδα σαν αυτό το σύστημα που έχει εδώ το πανεπιστήμιο".

Συζήτηση

Οι δύο όροι φαίνεται ότι δεν είναι ουσιαστικά κατανοητοί όπως αποδεικνύεται και από παρόμοιες έρευνες (King, 2002; Pecorari, 2002; Miguel, 1997). Η συμπαγνία φαίνεται να αγνοείται από τους φοιτητές ενώ η λογοκλοπή περιλαμβάνει μόνο την έννοια της αντιγραφής και όχι της παράφρασης. Ουσιαστικά οι φοιτητές δεν μπορούν να διαχωρίσουν το σημείο που ξεπερνά την χρήση των ιδεών του συγγραφέα από την απλή αντιγραφή τους. Ακόμη και όταν ενημερώνονται, στην ουσία αντιμετωπίζουν πρόβλημα κατά την συγγραφή των εργασιών τους.

Οι Larkman και Manns (2002) υποστηρίζουν τη σημασία της ύπαρξης λεπτομερούς πολιτικής πάνω στα θέματα λογοκλοπής ή συμπαγνίας. Η διασπασμένη και αντιφατική στάση εμποδίζει στην ουσία τους φοιτητές να διαμορφώσουν μια ολοκληρωμένη άποψη και να την εφαρμόσουν στην πράξη, Ο Sims υποστηρίζει ότι αν διδάξουμε τους φοιτητές να κρατούν μια πιο ηθική στάση και τους πληροφορήσουμε, θα μειωθούν τα φαινόμενα λογοκλοπής. (Sims, 2002) Οι στάσεις τους έχουν αντίκτυπο στην ουσιαστική γνώση των φοιτητών γύρω από την σημασία των όρων λογοκλοπή και συμπαγνία γιατί οι φοιτητές μιλούν μεταξύ τους και μεταφέρουν διαφορετικές στάσεις με

αποτέλεσμα να μπερδεύονται. Κατά την πρώτη περίοδο των σπουδών τους η όλη κατάσταση δεν τους βοηθά.

Συμπερασματικά φαίνεται ότι οι φοιτητές από χώρες εκτός Μ. Βρετανίας ίσως αντιλαμβάνονται τους όρους λογοκλοπή και συμπαιγνία με διαφορετικό τρόπο γιατί έχουν διαφορετικές προηγούμενες εμπειρίες (Borg, 2002; Currie, 1998). Αναγκαίο όμως είναι να ληφθούν υπόψη οι ιδιαιτερότητες τους και να καλλιεργηθούν επαγγελματίες και μελλοντικοί ακαδημαϊκοί με σεβασμό στις ιδέες και τη δουλειά των άλλων.

Προτάσεις

- Λεπτομερή σεμινάρια ή διαλέξεις θα μπορούσαν να είναι ωφέλιμα και ευχάριστα αποδεκτά από τους φοιτητές με στόχο να υπερνικήσουν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν και να μειωθούν φαινόμενα σαν τα παραπάνω. (Harris, 2002)
- Οι φοιτητές έχουν στα χέρια τους οδηγούς με στοιχεία για τη λογοκλοπή και την συμπαιγνία αλλά δεν τα διαβάζουν. Αυτό σημαίνει ότι η χρησιμότητα αυτών των οδηγών θα πρέπει να ελεγχθεί.
- Περαιτέρω έρευνα σε αυτό το θέμα είναι απαραίτητη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. AUSTIN, J. M. AND BROWN, L. D.(1999) Internet plagiarism: developing strategies to curb student academic dishonesty. *The Internet and Higher Education*. 2 (1), σσ. 21-33.
2. BORG, ERIK. (2002)Northumbria University lecturers' experiences of plagiarism and collusion. *Proceeding of the Northumbria Conference: Education for the future*.
3. BRIDGES, D. (2000) Back to the future: the higher education curriculum in the 21st century. *Cambridge Journal of Education*, 30 (1), σσ. 214-229.
4. BROWN, V. J. AND HOWELL M. E.(2001) The efficacy of policy statements on plagiarism: do they change student views?. *Research in Higher Education*. 42 (1), σσ 103-115.
5. CULMIN, F AND LANCASTER, T. (2001) Plagiarism issues for higher education." *Vine*. 31 (2), σσ.36-41.
6. CURRIE, P. (1998) Staying out of trouble: apparent plagiarism and academic survival. *Journal of Second Language Writing* 7(1): 1-18.
7. DE ROSS, D AND ROSATI, A. C. (2002) 'It wasn't me, was it?' Plagiarism and the Web. *Computer and Composition*. 19(2), σσ. 191-203.
8. DEY, I. (1993). *Qualitative data analysis: a user-friendly guide for social scientists*. London, Routledge.
9. HANNABUSS, S. (2001) Contested texts: issues of plagiarism. *Library Management*. 22 (6/7), σσ. 311-318.
10. HARRIS, R. (2002) Anti-plagiarism strategies for research papers. *VirtualSalt*.
URL:<http://www.virtualsalt.com/antiplag.htm> (πρόσβαση 13/7/2003).
11. HUNT, R. (2002) In praise of plagiarism. *Effective Teaching Institute*.
URL: <<http://www.stu.ca/~hunt/4reasons.htm>>. (πρόσβαση 4/6/03)
12. KING, PHIUP. *Plagiarism: an informal investigation into international students' perception of the problem*.
URL:<http://online.northumbria.ac.uk/faculties/art/information_studies/lmri/JISCPAS/docs/external/students_perceptions_questionnaire.doc> (πρόσβαση 11/11/2003)
13. LARKHAM P.J. AND MANNS, S. (2002) Plagiarism and its treatment in higher education. *Journal of Further and Higher Education*. 26 (4) σσ. 339-349.
14. LAVENDER, R. (1983) Children using information books. *Education 3-13*. 11(1) σσ. σ8-12.
15. MAYKUT, P. AND MOUSE, R.(1995) *Beginning qualitative research: a philosophic and practical guide*. London, Falmer.
16. MIGUEL, R. (1997) "Can undergraduate students determine whether text has been plagiarized?" *Psychological Record* 47 (1), σσ. 34-39.
17. Northumbria University
URLhttp://online.northumbria.ac.uk/faculties/art/information_studies/lmri/JISCPAS/site/iiscpas.asp (πρόσβαση 6/11/03)
18. PECORARI, D.J2002)..*Good and Original: plagiarism and patchwritmg in academic second-language writing* Μη τυπωμένο άρθρο. Αποκτήθηκε μετά από προσωπική επικοινωνία με τη συγγραφέα. (Αύγουστος 2003).

19. PROTOPAPAS, ANGELOS. (1999) Analysis of data on higher education in Greece by scientific area. *Higher Education*. 37, σσ. 295-322
20. SIDERA-SIDERI, I.(2003) *Greek students' perception of plagiarism and collusion*
URL<http://online.northumbria.ac.uk/faculties/art/information_studies/lmri/JISCPAS/docs/external/students_perceptions_auestionnaire.doc> (πρόσβαση 11/11/2003)
21. SIMS, R. L (2002) The effectiveness of a plagiarism prevention policy: a longitudinal study of student views. *Teaching Business Ethics*. 6, α 477
22. UKCOSA: The Council for the International Education. (2001) *Statistics*
URL: [://www.ukasa.org.uk/pages/pub.htm](http://www.ukasa.org.uk/pages/pub.htm) (πρόσβαση 13/7/2003).